

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Ex Concilio a Magoc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

criminosum reddere habilem ad accusationem contra alios in iudicio proponendam; quia cum hæc inhabilitas à jure proveniat, privata approbatione tolli non poterat, ut probat Balboa in cap. 2. de except. num. 118. Contra ipsum tamen

Episcopum talis familiaris criminosus auditur in poenam ipsius Episcopi, quia in sua familiaritate retinuit hominem criminosum, quem repellere debebat, ut probavi in cap. 1. hoc tit. ubi textum hunc exposui.

CAPUT VI.

Ex Concilio a Magoc.

DE iis criminibus, de quibus absolutus est accusatus, non potest accusatio repli-

cari.

NOTÆ.

1. ^a **M**agoc.] Ita legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 4. in hac sexta, & apud Burchardum lib. 16. Decreti, cap. 9. legitur Maguntin. Carnotensis p. 16. Decreti, cap. 319. citat textum hunc ex capitulis Caroli, lib. 7. cap. 291. Et licet in eo non reperiantur verba hujus textus, extat tamen sententia capite 351. in hæc verba: *Flagitari iudicium non debet de causa, qua definita, vel iudicata est.* Unde credo in præfenti referri canonem alicujus Concilii Moguntini nondum excusi, de quo idem notavi in c. 2. de empt. & vendit.

COMMENTARIUM.

2. **E**X hoc textu communiter talis deducitur assertio: *Accusatus de uno crimine, iterum de eodem accusari nequit.* Probant eam textus in cap. silli 23. quest. 4. cap. veniens 359. cap. si quem 8. cap. notandum 2. q. 3. c. divina, de penit. dist. 3. Heraldus Episcopus Turon. in suis capit. can. 119. *Ut definita criminis nullus refricare audeat.* Et l. si cui, §. iisdem, l. Senatus 14. ff. de accusat. l. accusationem 6. l. si quis homicidium 11. l. qui de crimine. C. eod. tit. l. 4. §. final. ff. ad leg. Jul. de adult. l. sepulchri, ff. de sepulchro violat. l. in delictis, §. si de tracta, ff. de noxal. act. l. final. C. de custod. reor. l. 2. C. de except. rei judic. l. 1. C. quando provocare, l. penult. §. final. ff. nautæ, caupon. l. 3. §. si plures 12. ff. de homine libero exhib. l. 3. ff. de popular. action. l. 12. tit. 1. partit. 7. Illustrant ultra congestos à Barb. in præfenti, Covarr. lib. 2. var. cap. 10. P. Gregor lib. 5. partit. tit. 9. cap. 6. Peregrinus de fideicommiss. art. 55. num. 41. Caballore sol. crimin. casu 93. plures quos congerit Aylton ad Ant. Gomez lib. 3. var. cap. 1. num. 27. Forner. lib. 5. rer. quotid. cap. 18. Cujac. in l. 9. Cod. de accusat. Barbosa in l. 1. art. 14. ff. de iudiciis Aug. Barb. in cap. felicitis, de pen. in 6. Desider Herald. lib. 1. de auctorit. rei judic. cap. 1. num. 11. Vighel. in method. juris can. fol. 32. Valenzuela consil. 145. ex num. 1. Tiber. Decianus lib. 3. tract. crim. cap. 30. Salgado de protecl. reg. 4. p. cap. 8. ex n. 322. & cap. 12. num. 79. Ant. Matthæus de crimin. ad tit. de accusat. cap. 3. num. 4. Bobadilla lib. 3. polit. cap. 15. nu. 99. & cap. 21. n. 34.

3. **I**mpugnatur tradita assertio. Sed pro dubitandi ratione in præfentem assertionem ita insurgo: Res iudicata tantummodo locum habet inter eos, inter quos actum, vel iudicatum est, alii verò, sicut nec illis prodest, nec nocet res iudicata, iterum eandem actionem intendere possunt, l. 1. l. & an eandem, in princip. ff. de except. rei judic. l. 1. per totam. C. res inter alios, l. 1. C. quibus res iudicata; & ne quis dicat hoc procedere in causis civilibus, apertius in crimina-

libus idem statutum est in l. 3. Cod. quibus res iudic. quæ est pars legis 9. C. de accusat. ut in inscriptione apparet, & in ea Imperatores Dioclet. & Maxim. ajunt, juris manifestissimi esse in accusationibus, his, qui congesti in iudicio non sunt, officere non posse, si quid forte præjudicii videatur oblatum. Igitur etsi quis de aliquo delicto sit à Titio accusatus, & absolutus evaserit, vel condemnatus fuerit, poterit iterum à Sempronio de eodem crimine accusari.

4. Quæ dubitandi ratione non obstante vera est præfens assertio, pro cuius expositione sciendum est, tam apud Consultos, quàm apud Rhetores vexatam questionem esse, an qui alicujus criminis accusatus, & absolutus contradictorio iudicio fuerat, ab alio repeti, sive de novo accusari possit, ut constat ex Quintiliano lib. 7. instr. cap. 6. ibi: *Sollet & illud queri, quò referatur quod scriptum est, bis de eadem re ne sit actio, id est hoc bis, an ad rem, an ad actionem: id est, an excludatur tantum qui egit, & superatus est; an verò quilibet eandem accusationem repetere volens; sive, ut ita dicam, an absolutio personalis sit, an realis.* Et placuit rei iudicatæ exceptione omnes submoveri, & eum, qui ab alio ex uno delicto in iudicium delatus est, ab alio super eodem deferri non posse, l. hi tamen 11. §. ult. ff. hoc iudic. & apud Græcos legem fuisse bis de eadem re adversus eundem iudicium non dari, aut rationes bis exigi, aut suffragia ferri, constat ex Andocide de usu fori Attici in oratione contra Alcibiadem, quem ita latinè vertit Desid. Heraldus dict. lib. 1. cap. 1. *De odio autem adversus populum, quem me insimulant, de que factionum studio, non est quod multis verbis agam; si enim hæc criminatio nondum esset in iudicium deducta, & iudicata, sanè & accusatores bis de criminibus dicentes audiri essent, & ego necesse haberem ea diluere. Quoniam autem quater accusatus, toties absolutus sum, de his rebus nihil amplius dicendum existimo. Siquidem antequam de aliquo iudicium feratur, criminationes, quæ ei obijciuntur, veræ sint, nec ne, non est facile iudicare. Eo autè absoluto, aut damnato, controversia finita est, & quid eorum verum sit, aut falsum, constitutum. Quare durum existimo, eos, contra quos sententia datur, uno suffragio morti adjici, & eorū bona publicari, eos autè, qui liberati sunt, & absoluti, esse accusationibus expositos esse; & iudicibus perdendorum, atq; exterminandorum hominū potestatem datam, non etiam servandorum; maxime cum leges velint ne bis eadem de re cum eodem in iudicio agatur; vos autè ex præscripto legū jus dicturos juraveritis.* Eandem legem ex Cicerone Sopatro, Rhetore Græco, & Quintilano declinat. 266. probat Rodulf. Forner. l. 5. rer. quotid. c. 18. Cæterum si non de eodè crimine agatur, veluti si plura crimina quis admiserit,

misericordiam, singulorum nomine accusari poterit; ad eum ut si ex eodem facto plura crimina nascantur, & unius nomine fuerit delatus, possit & alterius ab alio reus accusari, *l. qui de crimine* Cod. hoc titul. Quo casu procedunt textus in *l. qui cætu*, §. *qui vas autem*, ff. ad leg. Iul. de vi, l. 3. §. *si mater*, ff. de Carbon. veluti contumelia causâ servum Titii occidisti, & injuria est, & cædes: vitiafi sororem alii nuptam, & incestus est, & adulterium; utriusque igitur criminis reus à diversis accusatoribus fieri potest, *l. 2. ff. de privat. delict.* Diversa enim crimina, non tam numero factorum, quam ratione & qualitate estimantur: itaque & ex eodem facto plura nascuntur crimina; & contra, licet plura sint facta, unum tamen intelligitur crimen, unaque accusatio; ut si plura convitia eidem eodem tempore dixeris, si plures plagas, si varia vulnera inflixeris: quo casu, si de singulis separatim agatur, exceptio obstat, *l. 7. §. si plures*, ff. de injuriis, *l. illud* 32. §. 1. ff. ad leg. Aquil. & si unum crimen pluribus legibus vindicetur, non nisi ex una reum fieri Senatus permittit, *l. Senatus* 14. ff. hoc titul. quod Accursius & repetentes ibi accipiunt, ita ut si idem crimen pluribus vindicetur legibus, & actum fuerit ex leviori, possit ex duriori agi in id, quod in ea plus est, argumento legis. ff. de vi bonor. rapt. *l. qui servum* 34. *l. quotiens* 41. §. 1. ff. de V. & A. Verum ea interpretatio menti Senatus adversatur; nam Senatus voluit succurrere reis adversus delatorum improbitatem; ideo non nisi ex una lege reum fieri voluit, sive levior, sive durior esset, ut liquet ex Suetonio in vita Titii, ibi: *Inter adversa temporum, & delatores, mandatoresque erant ex licentia veteri: hos assidue in foro flagellis, ac fustibus casos, ac novissime eraductos per amphitheatrum arenam, partim subijci in servos, ac venire imperavit; partim in asperissimas insularum avehit: utque etiam similia quandoque ausuros perpetuo coerceret, vetuit inter cetera de eadem re pluribus legibus agi.*

His suppositis, ratio, ob quam semel legitime accusatus, & definitivè absolutus, non possit amplius de eodem crimine reus fieri, provenit ex eo, quia sententia cum legitime accusator lata omnibus aliis de populo obstat, quia in qualibet re respiciente publicum interesse, quilibet de populo est legitimus accusator, unde sententia cum eo prolata omnibus aliis præjudicat, & ut ait Donel. in *l. sapè*, ff. de re judic. posterioribus nulla superest actio, postquam primus victus fuit, quia competit accusatio omnibus collectivè, non ut singulis: quare qui præoccupat, totum jus populi in iudicium deducit, quo superato, nihil cæteris manet ut experiantur. Exemplum affert Alexander in *dict. l. sapè*, numer. 33. veluti si Dominus unius litis plures constituat procuratores in solidum, quorum uno defendente victus sit, non est dubium, quin sententia noceat Domino perinde ac si omnes succubuisse, *l. pluribus* 31. ff. de procurat. cap. si duo 6. eod. titul. lib. 6. Pichardus ad titul. Instit. de his, per quos agere. Similiter enim in popularibus actionibus quilibet agendo, seu accusando consumit jus aliorum, & facultatem accusandi, quia cum in favorem publicum, & ad publicam vindictam quilibet de populo admittatur accusator, sententia criminis absolutoria lata cum priore, sicut Reipublicæ

præjudicat, ita etiam omnibus pro eadem, & ad publicam vindictam accusantibus, qui in his terminis non attenduntur, nec alii censentur, sed tanquam iidem cum prioribus Reipublicam, seu populum repræsentantes. Faciunt textus in *l. cum qui* 30. §. *in popularibus*, ff. de iur. iur. l. 3. ff. de popul. action. cum traditis per Glossam penultimam in cap. cum dilectus 32. de elect.

Hucusque tradita ampliatur, ut procedant, non solum ubi semel accusatus ab eodem accusatore, verum etiam ubi ab alio iterum accusatur, siquidem nec is novus admittitur, ex ratione proximè adducta, & probat præsens textus, qui pro ut habetur in hac sexta collectione, absolute, & indistinctè ait, accusationem non posse replicari, licet apud Carnotensem in prima collectione, legatur ab eodem. Faciunt textus in *dict. l. si quis homicidii*, l. 12. partia, ibi: *Nolo podria accusar otro ninguno.* Ergo generaliter tam in eodem, quam in alio quocumque accusatore locum habet præsens assertio. Nec obstat textus in cap. cum P. hoc titul. quem in contrarium expendit Glossa 2. in cap. habet 2. quæst. 5. quia procedit in terminis longè diversis, nec agit de reo semel absoluto, & iterum de eodem crimine accusato. Ampliatur deinde præsens assertio, ut locum habeat non tantum ubi reus criminis fuit absolutus in iudicio, & per viam accusationis, verum & per viam inquisitionis; tunc enim post absolutionem non potest de eodem crimine accusari, ut docuerunt in præsentibus Abbas numer. 7. Berouus numer. 20. Covarr. supra numer. 5. Jul. Clarus *dict. §. final. quæst. 97. numer. 7.* Licet autem nonnulli, quorum sententiam immeritò communem dicit Covarr. *dict. numer. 5.* hanc ampliationem admittant attentò jure civili, non verò canonico, quia ex jure civili eadem poena imponitur quomodocumque delictum apparuerit, *l. 4. Cod. de sepulchro violat.* l. 2. §. *si publico*, ff. ad leg. Iul. de adulte. Ex jure verò canonico mitior poena imponitur, cum per inquisitionem proceditur, cap. inquisitionis 27. ubi dicemus, hoc titul. & ita adhuc hoc jure attentò locum esse accusationi, ut per eam poena integra, & ordinaria imponatur, argumento capituli felicis, *vers. Per hoc, de penis in 6.* junctis traditis à Covarr. ubi supra, num. 6. Verius nihilominus est, hanc ampliationem procedere etiam juxta sacros Canones, etiam in casibus, in quibus minor poena per inquisitionem imponitur, ut probat Abbas hinc, numer. 7. quia quamvis dum reus condemnatur mitiori poenæ per inquisitionem, possit dubitari, an postea ad integrandam poenam ordinariam agi possit; tamen cum in præsentibus agamus de reo absoluto, nihil interest, an per viam inquisitionis, an accusationis fuerit absolutus, cum utroque casu eadem militet ratio, & de accusati innocentia constet; eodemque modo ratiocinandum est de reo per viam denunciationis absoluto. Rursus ampliatur præsens assertio, ut procedat sive reus absolutus sit per viam iniquitatis, sive per modum gratiæ, ex indulgentia Principis, ut docent Jul. Clarus supra, & Covarr. num. 2. & suadetur ex *l. licet*, ff. nante, canones: & ex eo, quia aliter indulgentia, & gratia esset inutilis, cum non esset perpetua, contra regulam Decret. de R. l. lib. 6. quæ doctrina procedit quando absolutio ex indulgentia fit indistinctè, non verò si ad tempus, vel cum aliqua modificatione, quia tunc ex vulgari regula, *Limitata causa, &c. l. in agris* 16. ff. de acquir.

acquir. rer. domin. limitatum producit effectum. Deinde ampliatur præfens assertio, ut procedat non solum ubi reus absolutus est, verum & condemnatus; nam contra illum de eodem crimine agi nequit, juxta mentem præfentis textus, & ejus rationem supra illustratam. Quæ ampliatio ad eam vera est, ut semel condemnatus ex aliquo crimine, & iterum de eodem accusatus, si in limine judicii exceptionem rei judicatæ opponat, non audiatur accusator antequam eadem exceptio discutiatur. Bartolus per textum ibi in l. Senatus. ff. hoc tit. quia juxta supra traditam rationem, eo casu nullam actionem habet novus accusator: quare non tenetur reus respondere, aut litem super accusatione contestari.

7.
Referuntur
varie
limitationes
hujus
textus.

Deinde sciendum est, præfentem assertionem nonnullas pati limitationes. Prima, cum reus definitivè non fuerit absolutus, seu interlocutoricè, seu ab observatione judicii, propter defectum accusantis, qui legitimus non est, propter libellive defectum, aut similem causam; quia tunc reus potius eximitur poenâ, quàm crimine; & ita eo casu reus repeti potest ab alio, vel ab eodem accusatore. Eximitur etiam nomen ex reis interveniente publicâ abolitione, & indulgentia criminis, quæ nunquam est perpetua, sed temporalis, propter ferias aliquas, aut publicam latitiam. Cæterum finitis feriis potest reus repeti ab eodem, vel ab alio, l. aut privati. ff. ad Turpil. Paulus lib. 5. sent. tit. de abolit. intra 30. dies; aliàs tempore elapso, ab eo repeti non potest, ab alio repeti valet, l. 3. §. ult. ff. eodem: nisi ex speciali Principis permisso, l. 1. C. de abolit. Etiam hoc casu, cum absolutus est reus ab observatione judicii, accusari potest ab alio, non verò ab ipso, qui semel ipsum accusavit; nam post primam accusationem superest inter utrumque inimicitia, quæ novam accusationem impedit, juxta caput cum P. infra hoc titul. Etiam limitatur præfens assertio, ubi reus ritè, & legitimè absolutus non est, veluti si per collusionem, prævaricationem, seu fraudem; nam tunc accusatio iterari potest, l. 3. ff. de prævaricat. l. enim qui 30. §. in popularibus, ibi: Si non per collusionem actum sit, ff. de jurejur. docent Covarr. ubi supra, num. 1. Gamma decif. 53. ad finem. Quo casu accipio Hermogenem relatum ab Heraldo d. cap. 1. in hæc verba: Veluti bis de eadem re venit actio. Quidam cadis accusatus absolutus est, postea cum Apollinem consuleret, respondit: Homicidii oraculum non edo. Et hic rursus accusatus est. Et quod de Domitiano refert Suetonius in eo his verbis: Corneliam virginem Maximam absolutam olim, & hinc longo intervallò repetitam, atque convictam defodi imperavit. Et quod de Tiberio tradit Diocæsius lib. 58. his verbis: Per multi quoque eorum, qui superioribus temporibus causâ dictâ absoluti fuerant, tunc in judicio retracti sunt, tanquam qui antea Sejani gratiâ condemnationem effugissent. Etiam limitatur præfens assertio ut locum non habeat, ubi reus primò absolutus est in judicio, in quo civiliter super crimine actio intenditur; adhuc enim potest de eodem criminaliter accusari, ex regula legis unicæ, C. quando civilis actio, eum traditis per Barbofam in l. 2. in princip. num. 138. ff. solut. matrim. docuerunt in præfenti Abbas num. 6. Felinus num. 8. Beroius num. 21. Barbof. ubi proximè, Jul. Clarus in praxi, §. ult. quest. 2. qui rectè docent, hoc non procedere ubi utraque poena, civilis scilicet, & criminalis, tendit ad

vindictam publicam; quia tunc absolutus in uno judicio, non potest ulterius accusari, leg. quod Senatus 6. cum sequenti, §. 1. ff. de injuriis. Etiam limitatur præfens assertio, ut procedat quando reus semel absolutus iterum de eodem crimine accusatur ad vindictam publicam, secus verò si per eum, qui suam, vel suorum injuriam prosequitur, ignorans priorem accusationem, & causam in judicio agitaram, l. scuti, §. 1. l. 4. §. maritus, ff. ad leg. Jul. de adult. Paulus lib. 1. sentent. tit. 6. §. ult. ut in l. cogendum 45. §. quia, ff. de procurat. veluti si actum sit ab uno de populo, ex lege Julia de vi publica contra aliquem, quia homines armatos coegit, & vim alii intulit; posteaque superveniat ille ipse, cui vis illata fuit, & hoc casu permittitur ei privatam injuriam in judicium deducere. Facit textus in dict. l. 12. titul. part. 7. Item limitatur cum adversus eundem proceditur per viam accusationis, aut inquisitionis pro delicto: quo casu procedit textus in cap. finali, de celebratione Misarum.

Nec obstat dubitandi ratio supra expensa, deducta ex illo principio, Res inter alios acta, &c. Nam omisa sententiâ Glossæ verbo Item in publicis, in l. 2. C. res inter alios, quæ asserit regulam illam limitari in causis criminalibus, cum reus per sententiam est absolutus, dicendum est in præfenti casu, ut supra in ratione decidendi probavi, de eadem re iterum agi, eandemque causam disceptari, & inter easdem personas; siquidem accusatio cum omnibus de populo competit, illis non competit ut singulis, & ita unus jus omnium consumit agendo. Nec obstat textus in di. l. 2. Cod. quando res inter alios; nam ejus textus sententiâ accipienda est juxta casus proximè relatos, videlicet si de prioris accusatoris perfidia, seu collusionem, aut prævaricationem constiterit; tunc enim alius accusator admittitur, ut cautum fuit lege Julia de judic. publico, l. 7. ff. de prævaricat. l. 3. §. si tamen, ff. de libero homine, l. 1. Cod. qui accusare. Vel si constet judicem pecuniâ corruptum sententiam dixisse, Cironius in parat. ad hoc titul. quo casu & ab ipso accusatore accusatio repeti potest, argumento legis 1. Cod. de pen. judic. qui male judic. docuit Cujac. in l. 9. Cod. de accusationibus.

Sed adhuc supra traditis obstat textus in cap. felicitis, §. per hoc, de penis in 6. in illis verbis, Per hoc quoque secularibus Potestatibus non admittimus facultatem utendi legibus contra tales, quas adversus sacrilegos Catholici Principes ediderunt. Ex quibus deducitur, condemnatum in uno judicio posse accusari, & condemnari in alio, seculari videlicet: ergo quia accusatus, & condemnatus ex eodem delicto iterum accusari potest. Pro cuius textus expositione sciendum est, satis controversum esse inter DD. utrum in delictis mixti fori accusatus, & condemnatus coram giudice ecclesiastico possit denuò puniri à giudice ecclesiastico, vel è contrâ? & puniri non posse, probarunt Abbas, Felinus, Barbatia, Alciatus, Covarruv. Gomez & Gutierrez congesti à Barbofa in collect. ad dict. cap. felicitis, num. 37. plures congesti à Valenzuela consil. 131. num. 11. Agia de exhib. auxiliis, fundam. 25. Cancerus lib. 3. var. cap. 19. à num. 61. Pereyra de manu Regia, part. 2. cap. 10. num. 12. D. Joseph. Vela in cap. 1. part. 2. de offic. or din. num. 135. qui moventur

21
Disfol.
vint
dubia.
de r. tit.

9.
Exponit
in cap.
felicitis,
de penis
in 6.

ventur ex eo textu, & ex cap. 2. de maledic. l. placet 4. Cod. de sacros. Eccles. ex eo, quia si ob delictum mixti fori pœna capitalis imponenda est, iudex Ecclesiasticus non potest talem sententiam ferre, cap. sententiam, ne Clerici, vel Monachi. Unde ut debere & condignè puniatur talis reus, debet adiri Iudex secularis, ex l. si quidem 13 ff. de officio Proconsul. l. 3. ff. de officio Praefect. Vigil. l. 2. Cod. de sportul. ubi docetur, quod quando ex defectu jurisdictionis non potest unus iudex certam pœnam imponere, recurritur ad alium, qui eam imponere valeat. Contrarium tamen, immò praesentem assertionem procedere etiam in delictis mixti fori, docent Glossa in dict. vers. ex hoc, Beronius hic. num. 23. Bobadilla lib. 2. polit. cap. 17. num. 98. Suarez de Paz, & alii apud Barbof. in dict. cap. felices, num. 38. pro qua sententia faciunt generalia verba praesentis textus, & in dict. l. licet, ff. nauis, cauponas. Deinde quia in criminibus mixti fori uterque iudex, tam Ecclesiasticus, quam secularis, competens est, ita ut locus sit praeventioni, ut probat D. Joseph. Vela in cap. 1. de officio ordin. Igitur sententia prolata à quolibet ex eis, efficax est. Sed placet media sententia, quam sequitur D. Joan. Vela ubi supra, ut videlicet in delictis atrocioribus, in quibus sanguinis pœna imposita est, laicus condemnatus à iudice Ecclesiastico, à seculari puniri possit: de quo delicto exaudiendus est textus in dict. cap. Felices: & si ad delictum etiam grave referre nolis textus in dict. cap. de maledicis, dici potest, textum illum non agere ab-

solute de pœna ad publicam criminis vindictam, sed magis de pœnitentia ad satisfactionem divinæ Majestatis imponendam, quæ ibi nunc pœna, nunc pœnitentia dicitur. Et si textus accipiat de pœna publica fori exterioris, responderetur, in vers. ex-temporalem, agi de temporali potestate, cuius auxilium Iudex Ecclesiasticus implorare valet, non ut iudicet, aut cognoscat de ipsa causa, sed ut exequatur sententiam à Iudice Ecclesiastico prolatam juxta tradita in c. 1. de officio ordin. Minus obstat textus in dict. l. placer; nam si juxta communem sententiam accipias verbum illud, Acrimonia, pro excommunicatione, responderetur excommunicationem non esse pœnam ordinariam criminis ad publicam vindictam, sed magis censuram medicinalem ad correctionem & emendationem, cap. 1. de sentent. excomm. in 6. ac proinde per eam nec tollitur, nec impeditur accusatio criminis ad vindictam publicam. Deinde (quod & probabilius videtur,) in eo textu per acrimoniam non intelligitur excommunicatio, sed pœna quæcumque imposita à seculari iudice, ut post alios notavit Tiraquel. de retract. titul. 1. §. 1. gloss. 8. numer. 28. & ita sensus est, quod reus, de quo illic agitur, ultra aliam pœnam, quæ sacrilegis imponitur, subijciatur etiam exilio perpetuo; sed in quo iudicio, non exprimitur, & consequenter intelligi debet in iudicio competenti, in quo sacrilegus ille iudicari, & condemnari potest, ut docuerunt relati à Cenedo in collect. 113. ad Decretal.

C A P U T VII.

a Stephanus Papa.

Repellantur ab accusatione cohabitantes inimicis, quia infestationes blasphemiae affectio amicitiae incitare solet.

N O T Æ.

a. **S**tephanus.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 7. & ex epistolis Stephani citantur hæc verba à Carnotensi p. 6. Decreti, & reperitur in secunda epistola ipsius Pontificis omnibus Episcopis missa: & quia diffusa est, & pro majori parte reperitur apud Gratianum transcripta in cap. accusatores, 3. quest. 5. cap. nullus anathema, 3. quest. 4. cap. scripta 3. qu. 8. cap. Urbes, 80. dist. cap. ultra 3. quest. 6. cap. neganda 3. qu. 11. cap. Clericus 3. qu. 4. cap. quarendum 2. qu. 7. cap. accusatorem 1. qu. 4. eam non transcribo: extat cum aliis ipsius Pontificis tom. 2. Concil. Bini. Stephanus hic electus fuit in Summum Pontificem die 7. Aprilis Anno 257. & martyrio coronatus Romæ die 2. Augusti, anno 260. de quo plura Baronius tam in Martyrol. quam tom. 2. annal. Pamelius in notis ad D. Cyprianum, qui de questione habita inter ipsum & Cyprianum latè agunt.

COMMENTARIUM.

a. **J**ure civili, etsi inimici capitales à testimonio dicendo repellantur, l. 3. ff. de testibus, authent. dicitur, alias si testis, C. eod. tit. non tamen ab accusando reperitur prohibitus in l. qui accusare, ff. de accusat. l. qui iudicio, C. qui accusare, ubi

aliæ personæ, quæ ab accusando arcentur, referuntur. Nec valet argumentum à teste ad accusatorem; quoniam non ut ex fide testis, ita ex fide accusatoris salus rei pendet: immò plerumque eodem jure attentio, infensissimus accusator erat, ut ex Tullio de divinitate probat Anton. Matthæus de crimin. ad tit. de accusat. cap. 1. num. 11. attentis verò sacris Canonibus inimicus repellitur ab accusando, cap. 2. 3. & 4. 3. quest. 5. cap. cum P. cap. cum oporteat, cap. meminimus, hoc titul. quia crediderunt Ecclesie Patres, inimicos malo animo, & potius propriae vindictæ causâ, quam lucrandi fratris gratiâ, aut ejus emendationis causâ, ad iudicium venire, ut latè probarunt Decianus lib. 3. tract. crimin. cap. 25. per totum. Farinac. in praxi, quest. 12. num. 38. Jul. Clarus recept. sentent. §. final. qu. 14. num. 17. quæ prohibitio extenditur etiam ad habitantes cum inimicis, cap. 3. 3. 5. ibi: Vel de inimici domo prodeuntibus, vel qui cum inimicis morantur. Et cap. 5. 3. quest. 3. & lib. 7. capitul. Caroli, cap. 132. ibi: Non sunt illi testes recipiendi, nec accusatores, qui cum inimicis morantur, vel quos ipsi de domo produxerint. Et in addit. titul. 3. cap. 7. ibi: Accusatoribus de inimici domo prodeuntibus non est credendum. Synodus Nicæna can. 23. & can. 45. ibi: Nec accusatoribus suspectis, & de inimicorum domo prodeuntibus est credendum. Quia facile ipsi infesti creduntur, & ejusdem animi, & voluntatis, ac inimici, cum